

FAMILIA

FOAIE BELETRISTICĂ ȘI SOCIALĂ

ILUSTRATĂ

ORGANUL PUBLICAȚIUNILOR «SOCIETĂȚII PENTRU FOND DE-TEATRU ROMÂN»

BCU Cluj / *Cluj University Library Cluj*
PROPRIETAR, REDACTOR ȘI EDITOR

IOSIF VULCAN

ANUL XXXVIII. — 1902.

ORADEA-MARE, 1902
TIPOGRAFIA IOSIF LANG

CUPRINSUL.

I Portrete și biografii.

	pag.
1. Dr. Eflasio Giglio-Tos	21
2. Prinț, Otto Windischgrätz	49
3. Archiducesa Elisabeta	49
4. Nicolae Cristea	61
5. Mihail Pavel	113
6. V. A. Urechia	181
7. Ștefan C. Hepites	233
8. Ioan Bianu	265
9. Basiliu Rațiu	277
10. Regele Alfonso XIII și adjutantul său	281
11. Regele Victor Emanuil III	292
12. Conte Leo Tolstoi	293
13. Victor Vlad Delamarina	313
14. Papa Leon XIII	329
15-16. Regele și regina Angliei în costum de încoronare	365
17. Emil Zola	457
18. Teodor Pap	481
19. G. Aug. Petculescu	493
20. G. A. Petculescu în diferite roluri	505
21. Trupa lui G. A. Petculescu	517
22. Ștefan Antonescu	541
23. Dr. Ioan Rațiu	565
24. Ioan Marcu	579
25. N. Petra-Petrescu	589

II Ilustrațiuni.

1. Soldatul mort	5
2. La patinat	17
3. Tipuri din rebelul burilor	29
4. Diletanți copii	32
5. Pădurea Iarna	41
6. Concert de casă	45
7. Călăreți români din comit. Arad	53
8. Galanteria rusticana	65
9. Biserica gr. or. rom. din Nădlac	76
10. Iconostasul bisericii din Nădlac	77
11. Institutul de credit Nădlăcana	80
12. Prinșonieri de rebel în Africa	89
13. Institutul de credit Victoria	100
14. Biserica gr. or. rom. din Lipova	101
15. Îți place dulce, dragă?	125
16. Casa cea mai naltă în New-York	137
17. Grupă de călăreți din Șetin	141
18. E rece	149
19. Vine profesorița	161
20. Pe gânduri	172
21. Indiana frumoasă	173
22. Primăvara în pădure	185
23. Portretul lui „tata”	197
24. O înghițitură de drum	209
25. Christos scoate pe farisei	220-221
26. Poarta lui Nero în Roma	232
27. Lectură interesantă	245
28. Pe tarba verde	257
29. Carner Sylva acasă	257
30. Orașul St. Pierre înmormântat	269
31. Grupă de călăreți din Nădlac	296
32. Înțoarcere de la câmp	305
33. Vara	317
34. Simbolul păcii	328

	pag.
35. Dor cu dor	341
36. Prima vijelie	353
37. Veneția cu turnul Campanille	377
38. Frumoasa satulul	389
39. Calea ferată pe muntele Pilatus	401
40. O vizită în bucătărie	413
41. Muzică de stradă în Italia	425
42. Între patru ochi	437
43. Idil	449
44. Prima zi de naștere	461
45. Noul parlament în Budapesta	471
46. Scrisoare din casarmă	473
47. Somn dulce	484
48. Fericirea	497
49. Pe drumul îspășirii	508
50. Ortacii	509
51. Întâlnirea lui Dante cu Margareta	521
52. Rugăciunea orfanului	529
53. La mormântul mamei	533
54. Cura Kneip Iarna	545
55. Luptă cu lupii în Rusia	557
56. Vine tata!	569
57. Bulgară de la Dunăre	581
58. De ziua lui	593
59. Gata de Crăciun	605
60. O înmormântare pe mare	608
61. Nașterea lui Isus	609
62. Un oaspe nepoftit	613

III Poezii.

<i>Ales. Scia</i> : Viața	42
Împăcare	186
<i>F. I. Becescu</i> : Scrisoare	306
<i>Silviu Blăjan</i> : De dor	27
Câte fete	75
De ce?	90
Sub păpuc	174
Femeia	223
Cine-ar putea să creadă	293
<i>Maria Cioban</i> : Plângi	13
Tot te plâng	340
Codrul	351
Pe cărarea	363
În album	388
Bruma când	519
Sfârșitul verii	543
Am vrut	604
<i>G. Coșbuo</i> : Pe drumul Plevnei	205
Osman pașa	231
În miezul verii	248
Leii de peatră	255
Floarea soarelui și macul	385
Blaștămii trădării	390
Rosa di Manerba	459
<i>Maria Cunțanu</i> : Pe mare	198
De ziua ta	234
Triole	319
Metamorfoza	325
Agonie	411
Mângâiere în lacrimi (Goethe)	424
Jertfe	433
A venit un viscol mare	568
Peste lacul cărî viscăz (Lomon)	606

	pag.
<i>Ion Daftn</i> : Noaptea de mai	208
Florile (Lamartine)	292
<i>Ludovic Daus</i> : Celei mai iubite	39
În noaptea Crăciunului	610
<i>Petru Dulfu</i> : Unei mame	530
Noul frățior	578
Vijie vântul	607
<i>Elena din Ardeal</i> : Poesii	267
<i>Mihail Eminescu</i> : Ea mergea acuma	97
Dintre sute de catarge	124
Cine ești?	135
Nu me înțelegi	182
Tertine	217
Ce voiu	248
O! stingă-se	302
Revedere	349
Mândro, măndro, vrei nu vrei	361
Cu gândiri și cu imagini	373
Viziunea lui Don Quixotte	445
<i>I. Encescu</i> : Epigrame	103
<i>I. Gropșan</i> : Frumoasa Elena (Vörösmarty)	54
Zeil Eladel (Heine)	195
<i>St. O. Iosif</i> : Eroul de la Königgrätz	171
Cântec de primăvară	171
Cântec	171
Ielele	553
<i>Haralamb G. Lecca</i> : În grădină	159
Ar muri a doua oară	169
Cosciugul	229
Amantă	271
<i>V. E. Moldovan</i> : Acelaș vers	19
Poveste albaneză	229
<i>V. B. Muntelescu</i> : Fericitul cel ce pot plânge	1
Tablouri	51
Numai eu	375
Somnul din urmă	495
Lor	507
<i>Ollanescu-Ascanio</i> : Leilei Mesh Ume	337
<i>Olgu Dorina Porușiu</i> : Trei săptămâni	102
<i>N. Rădulescu-Niger</i> : Milă sau datorie	14
Moartea celui slab și tare	62
Toporași	88
Toanele erneli	115
Vocea eternității	162
Gamă	260
Copilul	289
La dijină	448
Drum de fer	469
În iubire	591
<i>Riria</i> : Dochia	253. 278
Cerule	409
Copacul	489
Unirea	485
Crăiasa	485
Pe raza gândului	485
<i>R. D. Rosetti</i> : Strein	327
<i>T. Șerbănescu</i> : Pe mare	282
<i>Silvia</i> : Moș-Ajun	4
Laviniei	30
<i>Iosif Stanca</i> : Din trecut	64
Semnele primăverii	87
La scaldă	138
Poet	248
Credință	366
<i>Petru Țintea</i> : Sonet	331
<i>C. Totovoan</i> : Decembrie	580
<i>Victoria</i> : Dor	78

	pag.
<i>Victoria</i> : De când te-am îndrăgit	117
<i>Viorel</i> : Fulg și lacrimi	6
<i>Victor Vlad Delamarina</i> : Lu Ana lui Gica	314

IV Din popor.

<i>T. A. Bogdan</i> : Balade	104. 128. 139. 151. 163. 296. 308. 320. 344. 368. 559
<i>I. T. T. Constanța</i> : Aldămașul	378
<i>Ioan Creanga</i> : Soacra cu trei nurori	565
<i>Emil V. Degan</i> : Datini și credințe populare din Hunedoara	379. 439. 462. 510
Doine populare	475. 488. 499. 523
Colinde	583. 595. 612
De Crăciun	589
<i>Ella</i> : Doine populare	571
<i>Mihail Eminescu</i> : Poesii populare	147
<i>I. Encescu</i> : Norocul pe pământ	32
Între soți	342
Dar miroasă a usturoi	354
De nu moare	390
<i>Nicolău Fîru</i> : Doine	175. 187. 199. 225. 272. 344. 414
<i>Avram Igna</i> : Doine și hore	67. 320
Credințe și datini populare	235
Făcut de mărit	280
<i>S. Fl. Marian</i> : Vespele	40
Viermenariul	102
Licuriciul	231
Vespea de stejar	292
<i>Vasile Sala</i> : Doine și hore	427
<i>Elena D. O. Sevastos</i> : Postul țiganului	436
Baba n'aude, dar potri-veșce	171
<i>Iosif Stanca</i> : Preseara St. George	308
<i>Chr. N. Țapu</i> : Căntece populare	8. 20. 236. 280. 356. 380. 392

V Novele, schițe, piese și călătorii.

<i>Ioan Adam</i> : Parfum de primăvară	159
<i>Anina</i> : Fără ură	481
<i>Silvia P. Barcianu</i> : Oglinda	13
<i>Jean Bart</i> : Pe Dunăre	541
<i>Coriolan Bredicean</i> : Lecuit	25
<i>V. R. Buticescu</i> : Ce ți-e drag	87
<i>Dumitru Cămpulungean</i> : Bunicul și bunicuța	579
<i>G. Coșbu</i> : Un dar de Crăciun	606
<i>Ludovic Daus</i> : Eola și triumful amorului	219
<i>Lia Măgura</i> : Miserie	277
<i>V. E. M.</i> : Raze de lună	2
<i>N. Rădulescu-Niger</i> : Gelosie	186
Teatru de societate	325
<i>I. Salvian</i> : Lăcrimioarele	546
<i>Riria</i> : Ultima rază din viața lui Eminescu	109
Elvira	421
<i>Stelian Rusu</i> : Impresii	331
<i>S.</i> : Din alte vremi	150
<i>Iosif Stanca</i> : Sodoma	225
Simptome	295
<i>V. A. Urochiă</i> : La schitul Prislopului	169
Boer bătut la scara domnească	592
<i>Victoria</i> : Cetățuia	148
<i>Sofia Vlad-Rădulescu</i> : Am înțeles	136
<i>A. Vlașuță</i> : Trudiți	61
<i>Iosif Vulcan</i> : Moraliștii	529
<i>Petru Vulcan</i> : Icoane din viață	229

VA Traduc.

<i>Johann Aho</i> : Clopotul judecării	90
<i>Elin Ameen</i> : Prea târziu	306
<i>Andersen</i> : Ce mi-a povestit luna	117
<i>Armand Barthel</i> : Vrabia Lesbiei	495
<i>Baumbach</i> : De ce nu știe bunica să scrie	43
Drăculești pe lunca cerească	103
<i>Carmen Sylva</i> : Povestea împărătesei milostive	234
<i>Alphonse Daudet</i> : Frédéric Mistral	211
<i>Rene Maizeroy</i> : Coama de aur	174
<i>Marioara Murnu</i> : Cleo	558
<i>Paris</i> : Un cuvânt, o femeie	7
<i>Henri de Parville</i> : Cea mai frumoasă	343
<i>H. Proschke</i> : Rosa Nilului	271
<i>Robert Schaffer</i> : Încercarea	590
<i>M. Seralo</i> : Vindecare	223

VI Literatură, critică.

<i>Dr. Iosif Blaga</i> : Ceva despre psihologia plăcerii estetice	446
<i>Lucian Boloș</i> : Glose despre frumos și artă	470
<i>Dr. V. Branisoc</i> : Cum jucăm teatru	433
Societatea teatrală G. A. Petculescu	493
<i>Ilarie Chendi</i> : Poezii de St. O. Iosif	200
<i>Al. Ciura</i> : Erotica lui Eminescu și a lui Coșbuc	73
<i>G. Coșbuc</i> : Mic și puțin	357
<i>Dr. E. Dăianu</i> : Eminescu și Blașul	301
<i>Dr. D. Magdu</i> : Frumosul	4. 27. 52. 64. 79. 88
<i>D. C. Ollanescu</i> : Iosif, Patriarcale	536
<i>Petru Uilaoan</i> : Amintiri despre Eminescu	537
<i>Petru Suctu</i> : Poezia populară ca notă etnopsichologică	355
Etnopsichologie	522
<i>Iosif Vulcan</i> : Eminescu, Poezii postume	188
Arta și adevărul	397

VII Istorie, științe, educațiune, igienă.

<i>Nelli I. Cornea</i> : Artele în viața socială	241
<i>G. Coșbuc</i> : Români! ținând drumul lui Napoleon cel Mare	172
Crăciunul cel de demult	611
<i>Emil Degan</i> : Emanciparea politică a femeii	127
<i>Vasilie Dumbrava</i> : Beluș satul Beiuș	553
<i>Ioan Kalinderu</i> : Din ale societății înalte române pe timpul lui Pliniu	183
<i>Ioan Măndru</i> : Originea pomului de Crăciun	596
Betleemul	608
<i>Dr. Al. Marionescu</i> : Belényos, Beiuș, Beluș și Beiuș	601
<i>Dr. Ioan Poenaru</i> : Despre alcoolism	380
<i>Stelian Russu</i> : Despre scriere	15
<i>Dr. Florea Simonescu</i> : Boala veacului	284
<i>Fără semnături</i> : Cu cine să ne căsătorim	474

VIII Salon.

<i>N. A. Rogdan</i> : Amintiri despre Eminescu	92
<i>B. Brâncuțean</i> : Secession	213

<i>Teodor Bulc</i> : Suvenirul din Helveția	405
<i>B.</i> : Domnul Sorocva	33
<i>G. Coșbuc</i> : Câmpia Libertății	201
Un concurs literar la 1848	226
De ce te temi nu scapi	297
Domnul care a scris o odă	548
<i>Dansator</i> : Pentru ce nu dansează tinerii	67
<i>Domnișoara</i> : Serisoarea unei doșoare	81
<i>Ana Florea</i> : Femeia ca medic	44
Femeia în serviciul civilizațiunii	381
<i>Lia Măgură</i> : Scăpat	105
Serisoare din spital	261
Anomalie	464
Spune-mi	476
Serisoare din București	614
<i>Ioan Măndru</i> : Anticul în moda modernă	309
<i>Luți</i> : A treia sârbă când	9
<i>Olimpia</i> : Politeța domnilor	357
Corsetul și îmbrăcămintea femeii	393
<i>Radu D. Rosetti</i> : Bucovina	524
<i>Senex</i> : Concertul dnei Vlađaia în Beiuș	298
<i>Urziua Spinescu</i> : Serisoarea unei doamne	56. 500. 584
<i>D. Teleor</i> : Un om cu două inimi	345
Vindecat	369
Loteria	393
Volagiul de milionar	560
Profesorul G. Moceanu	585
<i>Spinusa Urziocescu</i> : La educația fetelor noastre	512
<i>Iosif Vulcan</i> : De la București	140. 152. 164. 176
Concertul dnei Vlađaia în Oradea	285
Cartea de aur	309
<i>Zina</i> : Blândețea la femeie	369

IX Societăți de cultură.

<i>Academia Română</i> :	
Deschiderea sesiunii generale	129
Discursul dlui D. A. Sturdza	141
Sesiunea generală	142. 154. 167. 177
Premiile Academiei	549. 561
<i>Asociațiunea din Sibiu</i> :	
Întrunirea secțiunilor Asociațiunii	321
Discursul dlui pres. Al. Mocioni la adunarea gen. din Oravița	428
Salutul dlui Em. Unguranu în numele Societății pentru fond de teatru român	428
Asociațiunea la Oravița	431
<i>Societatea pentru fond de teatru român</i> :	
Convocarea și programa adunării gen. din Bistrița	382
Discursul de deschidere al președintelui Iosif Vulcan	397
Adunarea din Bistrița	415
Actele adunării din Bistrița	429. 440
— — — — —	451. 464. 478
<i>Asociațiunea din Maramureș</i>	500

Numărul I.

Oradea-mare 6/19 ianuarie 1902.

Anul XXXVIII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Fericii ei ce pot plânge.

Nu se poate, de-azi pe mâne nu poți să ai-o pă mâne fie
 Și adese-o noapte neagră prăbușește-o 'mpărăție
 Și 'mpăratul cel puternic peste viețile din țară
 S'a 'ntemplat ca până mâne ca un om de rënd să piară;
 Am vădut cu ochii proprii ce nici nu-mi venia a crede,
 Totuș trebe că-î ațvea ceea ce ochiul tei vede.
 Fatalist nu voiă fi totuș, am trecut prin mări cu notul,
 Am avut credință tare, spun că ea-ar fi 'n lume totul.
 Lumea cu-ale ei năcazuri e o mare fără maluri,
 Mulți inoată să o treacă, mulți se 'neacă 'n a ei valuri,
 Altu dacă cade 'n apă mi se lasă 'ndată mort
 Orî de-o pârghie se-acată și se vede-ajuns în port.

Mi s'a spus că 'ntelepțunea cea dintei și cea mai mare

Este ca să-și împlinescă datoria fie-care,
 Fără să-și mai sfarme capul cu ce-a fost, cu ce-o să fie,
 Decât orî și ce în lume datoria mai întie.

Și-am vădut pe mulți ațvea practicând aceasta lege,
 Alergând fără odihnă, înse n'au putut culege
 Nici odată rodul muncii, când erau ajunsî la culme,
 Când prin încordări titanici și-au fost mai creat un

nume,
 Aă sărit niște nemernici și șcîind să se intrudă,
 Îl trag jos de pe grămada ce-a creat-o el prin trudă.
 Trist tabloă, a lui icoane înse sunt adevărate
 Și din mijlocul vieții noastre sunt decopiate.
 Slăbiciuni în orî ce parte și greseli în orî ce loc
 Stavile pun propășirii când se-arată la mijloc.

Și simț că-aste rătăcii sînt comune omenirii.

Lumea și-azi se află numaî tot în pragul propășirii.
 Cine-î fără de greșele, omă-adeverat frumos?
 Dacă nu eră păcatul, nici nu se nășcea Christos —
 El a-adus din ceruri lupta ce se poartă și-azi din greul,
 Lupta încă nedecisă, lupta binelui cu reul
 Și progresul cel de astăzi îl rēstoarnă 'n a ei mreață
 Nedreptatea cea de mâne ce rēsare ca o vrajă
 Și orî cât să-ți frămânți gîndul, nu-î află 'n toți înțelepți

O schînteie de lumină să zărești temelul vieții —
 Din atomul ce dispore naște cauza finții,
 Lucruri ce cu anevole se încap în strîmlul minții. —

Nu me farmecă nici codrul, nice cerul nici pămēntul,
 Admiratu-le-am odată, șcie-me Dumnezeu sfântul
 Și de și e o plăcere a trăi 'n aceasta viață,
 Ce din frămîntarea firii ne renaște-o dimineață —
 Spuneți-mi de unde vine că 'n o clipă așa divină
 Omu-și pleacă sdrobît fruntea și din inimă suspină?
 Și în mijlocul naturii fărmedate de plăcere
 Veți atâtea inimă frînte și sdrobite de durere?
 F' frumoasă dimineața invēlită 'n dalbe zori,
 Înse 'n orî ce parte cauți, veți tot lacrimi pe flori,
 Și acestea lacrimi numaî sînt temelurile vieții,
 Ce adapă crinii 'n codrii în revērsul dimineții —
 Setea cea nestimpērată ce te uscă și te stînge;
 Fericii cei ce au lacrimi, ferictii cei ce pot plânge!

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 1127-1923...

Sibiu

nr. 437

V. B. Munteneșu.

Raze de lună.

I

Când a plecat în capitală la drepturi, unchiul său, notarul, l a sărutat pe frunte, apoi i-a pus în mână o pungă cusută în care erau bani de spese și înscriere.

— „Grijește Nițule, — i-a zis el, — și nu uită nici de noi.“

— „Și să ne și scrii“, a zis Anuța, cu glas nădușit. Apoi și-a șters ochii cu marginea batistei.

Nițu a dat din cap și s'a suit în trăsură. A mai salutat odată, apoi s'a învilit în mantauă și s'a așezat în jeț.

Eră lună. — Vêrfurile munților apusenî scipiaŭ în razele aurii, iar Arieșul șopotia lunecând la vale prin albia lui stâncoasă.

Jiutŭ, păcurarul suflă în tulnic de pe o culme.

— Mai iute, mai iute Gligore, în zori să fim la stație!

Și biciul plesniă în caii mărunți de munte.

Nițu eră îngândurat și trist. Mergea într'o lume nouă, șgomotoasă și rea.

Șeica el bine, din cetit și auđite, că unde merge. Dar se șeica și pe sine, că nu-i el omul ușor de ispitit.

Și plesniă Gligor din biciu, și hodorigita trăsură abiă putea să țină fuga după caii mărunți.

Apoi de-odată luna s'a ascuns după munte. — De la răsărit se arătau pe cer suliți de foc, roșii și așeșite. — Când s'a îndesit cu totul ei erau în stație deja.

Nițu și-a luat bilet pentru Pesta, și s'a urcat în cupeu.

Gligor ținea de cai și se uită cu dușoșie după cel ce plecă. — Eră pe aci să plângă.

Abiă după ce trenul s'a pierdut din vedere, a întors căruța și a plecat emoționat spre casă.

Și caii mărunți de munte, mergeau acum încet și împiedecându-se.

*

Nițu și-a închiriat o odaie aproape de universitate. — O plătia scump, de și eră mică de tot și întunecoasă. Dar a fost cea mai eftină din câte a cercat. — Eră în parter, lângă odaia portarului.

Sus, în catul I și II, erau odăi luxoase și scumpe. În al patrulea locuiaŭ funcționari și alții mai mijlocii, cu familiile lor. În față eră palatul unui bancher. Din odăița lui vedea prin vre-o 60 de ferești în palatul din față.

Și după caturi, vedea și averea și nobleța celor ce-l locuiaŭ.

În parter eră un atelier de manufacturi. — În etajul I locuia bancherul cu familia. — În dreapta alt magnat.

În al doilea, asemeni ceva familie aristocrată.

Cei din etajul al treilea se părea că ar emulă în lux cu cei din etajul prim și al doilea, dar fără succes.

Nițu le observă toate.

Sta în fereastă ore întregi și se tot uită pe stradă la trecători, ori admiră ecuipagele splendide ce așteptă la poarta palatului din față.

Apoi mergea la prelegeri, se mai preumblă pe malul Dunării, apoi venia acasă și cetia culcat pe sofă.

Cătră ameză fereștrile palatului din față se deschideaŭ pe rând. Atunci pëtrundeau până în odaia lui Nițu, acorduri încete de clavier. — Acum de aici, apoi de dincolo. — Și trecătorii alergau grăbiți după afaceri.

Din când în când apărea la vre-o fereastă câte-o femeie plictisită de nelucrare, și se aplecă afară spre stradă. Apoi se retrăgea de nou. Altă dată priviaŭ și spre odaia lui Nițu, zimbiaŭ cochet și îl ficsau îndrășneț.

Dar el se purtă rece, — nu eră el omul pe care așa ușor să-l duci în ispită.

Pe față lui brună și melancolică eră întotdeauna răceala și serioșitatea lui, obișnuită, cea ce îl făcea interesant în lumea cochetă și veselă care îl încungiaŭ.

Nu, nu, pe el nu-l vor seduce zimbetele lor.

**

Trecură 2 luni. — De acasă primiă vești bune, și el le trimitea asemenea scrisori mângăetoare.

„Grijește Nițule“, îi scria unchiul, iar Anuța întotdeauna: „Nițule, — apoi să nu-ți uiți de noi“.

Și Nițu dădea din cap când cetia scrisoarea de acasă. Și — cădea pe gânduri:

„Ce bună-i Anuța, — ce fată bună.“

Cu toamna, au venit de pe la țară și locuitorii aristocrați ai palatului din față.

S'au început vizitele. Zilnic veniaŭ ecuipage elegante, cari se opriaŭ la poartă și atunci lacheul săria grăbit să deschidă porțița. Și coboraŭ din trăsuri dame elegante, în mătăsuri, cari erau ca turnate pe talia lor svelta. — Aveau mânuțe mici, și mișcări mlădioase, priviri mărețe și serioase față de cei mai de jos.

Erau între ele frumuseți rari, cât icoană să le faci ca să nu ai alți zei, afară de ele.

„Ce frumoase-s ele“ — murmură atunci Nițu, și involuntar se cugetă la Anuța, care eră bună, bună din cale afară, dar nu avea așa formă elegantă, talie așa svelta, mers așa elegant. Dar n'ăi ce-i face... Apoi femeile aceste nici în seamă nu-l bagă pe el, sărăntocul, care nici haine, dar nici maniere presentabile nu are. Ce-s societățile în care a fost el? O petrecere de vară în vre-un orașel de pe la ei? Ori vr'un bal chinuit, ori vr'un concert ca în Șunturug?...

Și privia îndelung la lumea strălucită, și cum privia mai mult, îi pîerea mulțumirea de până acum.

Și tot mai mult se desprețuia când vedea că nici una din frumoasele aristocrate nu îl ia în seamă.

„O privire rece și fugitivă, — și atâta tot“, se cugetă Nițu.

Într'o zi apoi, — locuitorii etajului prim aveau oaspeți la prânz.

Au venit o mulțime de femei alese și cavaleri liniși și curați ca din șcățulă scoși. — Și mesele erau încărcate splendid, iar acordurile unei tarabe de lăutari galonați, pëtrundeau în odăița lui Nițu.

El a stat mult la fereastă și-ș ridică din când în când privirile spre fereștrile din față. — Vedea mișcările tuturor, complimentările și gesturile celor invitați.

Din când în când veniaŭ câte-o păreche tineră de se ascundea după draperiile de mătăsă. — se sfătuiaŭ puțin, apoi se retrăgeau de nou.

Nițu s'a retras mai spre mijlocul odăii, așa că el vedea totul, dar pe el nu-l puteau vedea.

Atunci a venit la fereastă doue femei tinere, și-au șoptit ceva și rideau neastempérate. Una, blondă și de o frumusețe nobilă, aristocrată, — iar cealaltă, o amică intimă, pe semne, eră asemenea frumoasă, de și părea mai în etate. — S'au oprit la fereastă, și femeia cea mai tineră și-a ridicat brațul mic și delicat, și a arătat celelalte ceva, în drept cu fereasta lui Nițu. Apoi a ris vesel și drăguț, și a privit câtva timp spre odaia lui.

Nițu s'a spăriat întei. Se temea că va fi greșit ceva privind la petrecerea aristocrației. Mai apoi credea că rid de el și s'a retras mai mult spre adâncul odăii.

Femeile steteau tot la gămură încă. Atunci a venit niște tineri și le-au dus de la fereastă.

Iar Nițu, și-a luat paltonul și a eșit în stradă. S'a plimbat mult pe malul Dunării, și-i părea pentru prima dată, că el așa-i de pustiū și așa de fără noroc. — Apoi i-a venit în minte unchiul seū și Anuța, și cuvintele ei: „Nițule, apoi să nu îți uiți de noi.“

Altă zi eră timp frumos, cu soare călduț de toamnă.

Nițu ședea îngândurat la fereasta deschisă.

În „față“ eră liniște; — de sigur nu vor fi oaspeți.

O fereastă eră deschisă și draperiile erau date la o parte.

De odată s'au mișcat puțin crețelele draperiei, și blondina de ieri a venit la fereastă. S'a pus pe un scaun și deschidend o carte, cetia.

„Cât de frumoasă-i“, își șopti Nițu, și privia plin de admirație spre dânsa. Și cu cât privia mai mult, se încântă mai tare de nobilele trăsături ale femeii din față, și de părul ei undulant, — aurii.

Îi urmăria privirea care alunecă pe șire și-i sărută în gând degetele de crin cu cari ținea cartea. Dar ea nu-l vedea, nu-l băgă în seamă.

Intr'un târziu a privit și spre el o clipă, cu o privire rece și suverană. — Apoi a cetit mai departe.

Mai târziu l-a privit de nou, acum mai îndelung puțin. — A pus apoi cartea pe parcanul ferestrii și s'a plecat spre stradă, privind în sus și în jos, par că ar așteptă pe cineva.

Nițu, par că s'ar teme să nu o supere privindu-o, s'a retras spre adâncul odăii sale.

De aici o privia dânsul, dus pe altă lume, plin de admirație.

Nu, — nu o iubiă, — nu, — fără îi vrăjise așa de mult simțirile frumuseța ei rară și nobleța, eleganța și bogăția ei. O admiră în taină, dar nu ar fi îndrăsnit să o dorească un moment măcar, ori să se dorească pe sine în poziția a veni cu ea în relații, de a-i vorbi, — a o cunoașce.

De odată ea, prin o mișcare repede a doborit de pe parcan cartea din care cetise, și cartea a cădut în stradă pe trotuar.

Nițu a vedut-o cum s'a spăriat, și în momentul acela eră în stradă, de unde ridicându-o, confus și stângaciū, a stat în mijlocul drumului fără să grăiască un cuvânt.

Ea, involuntar a zimbit de confuzia lui.

În primul moment nici ea nu șcea ce să zică. Dar s'a recules în curând.

„Te rog și ține-o puțin, domnul meu, — o să trimit îndată să mi-o aducă.“

Și zimbiă îmbetător de dulce, privindu-l cu bunătate și recunoștință.

Iar Nițu devenia și mai confus. N'a zis nici un cuvânt, abia s'a închinat puțin, — și stetea în drum cu cartea în mână, fără să îndrăznească să o privească măcar.

Atunci a venit un lacheu și ea l-a rugat să predea cartea.

Vorbiă blând și dulce, și el în încurcarea lui, nici un cuvânt n'a zis... Se muștră pe sine însuș.

În momentul ultim a ridicat cartea la ochi, și a cetit titlul.

Eră o copertă fină cu decorații, iar pe ea eră scris cu litere aurite titlul: „Tu nu iubești, — Roman de X.“

Nițu s'a cutremurat și a roșit până 'n albul ochiului.

A privit apoi spre ea, așa timid și așa de spăriat, — apoi a predat cartea lacheului.

Blondina zimbiă mulțumită, că frumuseța ei a încurcat așa de mult pe provincialul serios de vis-avis, despre care credea că va resistă mai mult farmecelor ei.

Dânsa i-a mulțumit așa de drăguț, — așa de afabil pentru fapta lui, cât Nițu credea că o să cadă în stradă.

Atâta prezență a mai avut că și-a ridicat pălăria spre salut, arătându-ș părul stufos și negru, pentru care l-ar fi invidiat mulți cavaleri eleganți ai aristocrației.

Apoi s'a retras în odaia lui, și buimăcit, încercă să-și dea seama de cele întemplate.

Atâta șcea, că „nu-i bine“.

Îl muștră par că ceva, și mereu îi sună în urechi cuvintele Anuței:

„Nițule, — apoi să nu-ți uiți de „noi“.

Și el, — da, el simția că și-a uitat, că în sufletul lui mai mult nu va avea liniște, — că s'a aprins o patimă, un dor, pentru ceva neajuns în veci, pentru o femeie prea frumoasă, prea nobilă și prea departe de dânsul.

Presimția că soartea lui s'a decis acum, presimția că va fi robul nebuniei și slăbiciunii sale.

A stat mult așa, chinuit de gânduri neînțelese și patimă ascunsă.

În răstimp înse, — tot mai rar, și mai rar îi băteau în urechi cuvintele Anuței: „Nițule, — apoi să nu îți uiți de „noi“, să ne mai scrii!“ — — —

...Se desprimăvăraseră binișor. Aleele erau verzi și se plimbă lume multă prin ele. Soarele de maiu împrășcia raze calde și vesele peste lumea reîntinerită. — Și totul ce astă toamnă eră moros și trist, își recăpătase farmecul veseliei.

Abia departe, — departe, în munții Ardealului, într'un sătuleț de munte, în casa notarului, din iarnă ce eră, să făcea tot mai iarnă.

Unchiul, notarul eră năcăjit și trist. De la un timp se prea răriau epistolele lui Nițu. Apoi a încetat de tot. Baniū ce i-a trimis nepotului seū, aū reîntors, iar pe mandatul postal eră o fâșie de hârtie și pe ea laconicul cuvânt oficial: „inconnu“.

Presimțind ceva reū, a călătorit la Pesta, dar n'a fost modru să-l afle.

Aurel al popii din satul vecin ridea numai, și

a zis că pe Nițu nu l-a vădut de mult, — tare de mult. — Nici nu mai șede în odaia cea veche. — A dispărut.

Și a rentors și unchiul, și s'a supêrat mereu. „De sigur e mort, Por fi omorit tâlhăroiți pe acolo“. Așă spunea el celor ce îl întrebau.

Abiá Anuța presimțiá ceva ce erá mai aproape de adevêr. Dar nu spunea nimic. — De la o vreme a început să nu mai poarte inelul de logodnă primit de la Nicu încă „atunci“; — nu-l mai purtá, ca „să nu mai plângă“. Și totuș biata, n'a mai ajuns a doua primăvará

Iar capitala roíá de publicul de pe strade. Alergáu ecuipage splendide pe boulevarde, și 'n mii de colorí străluciaú toaletele damelor.

În odăile sale din etajul I, — al aceluiași palat, unde locuise astă toamnă, — Nițu își pregătiá toaleta. Pe masă erá un mic bilet parfumat, iar pe el cu litere mêrunte aceste câteva șire:

„La 3 ore ecuipagiul va fi la poarta ta. — Vom merge la plimbare. — Să fi gata micul meu puiú de urs. Helene“.

Iar Nițu și-a pus jobenul, și-a tras mânuși albe și ghetete de lac, și așteptá ca pendula auritá din pãrete să poarte timpul înspre ciasul „trei“.

V. E. M.

M o ș - A j u n .

*Spune dragă, fetișoară,
Ce-ți dorești tu de Crăciun?
De-ai fost bună și cuminte,
Să-ți aducă Moș-Ajun.*

*Vrei păpuși cu plete negre,
Său cutie cu soldați?
Său mai bine-o prăvălie
Cu șuncă și cu cârnați?*

*Orî vrei poate-o piscuță
Tocmai c'a din Reșinari,
Care doarme-a lene 'n vatră
Și de șoareci — nici habar.*

*Ar mai fi ș-un drum de fier
Cu cucoane prin ferești,
Ce se duce ca și gândul
De șturup când învêrtești.*

*Și mai este ș-o livadă
La margine de isvor,
Peste care sare vesel
Țapul, tot într'un picior.*

*Mi se pare ș-o cireadă
De vaci grase și de boi;
Iar din deal, scoboară 'n vale
Un cloban cu niște oi.*

*Vești ce multe ai d'alege
Și ce bun e Moș-Ajun? —
În schimb înse-o rugăciune
Vrea să nvești tu de Crăciun.*

Silvia.

F r u m o s u l .

Studiú psihologic.

(Urmare.)

Binele și reul în frumos.

Binele și reul sânt doae noțiuni contraste, pe a căror principii psihologice se basează etica.

Aceste pot servi înse și esteticeii ca obiectiv, intrucât anume frumosul residă în bunurile sufletu lui nostru, iar precum reul e negațiunea binelui, tot asemenea și uritul e produsul reului și negațiunea frumosului.

Fig. IV.

Bine, motiv: cohesia, suma: fericirea.

Reú, „ : disoluția, „ : nimicirea

ne indicá că fericirea care planează d'asupra sublimului, voluptății și 'ndestulirii interne, e ênsaș suma binelui, care prin motivul cohesiei pune chiagul la zámislirea comoarelor noastre sufletești; că prin urmare binele și frumosul sânt doue concepțiuni inrudite, cari își au unul și acelaș isvor în sufletul nostru, și una și aceeaș menire a fericirei ca obiectivitate psihologică.

Ne mai arată figura de mai sus că „eu“-l care adăpostește la umbra reului, devine de la sine și prin sine ênsuș în disoluție, iar mai la urmă se perde 'n neant.

Nu iadul mitologic, ci aceasta nimicire a „eu“-lui, e cea mai mare pedeapsă de la sine și prin sine, ce o poate cineva pe calea faptelor nemorale, întâmpiná.

Precum ne putem prin indeletnicire în exercierea virtuții apropiá de fericirea supra-pămênteană, tot asemenea vițiurile de tot felul, ne aruncă în întunecimea inoanșiențiosității, iar în sfêrșit au ca produs totala nimicire a „eu“-lui.

Cu principiul perfecțiunei lui Dumnezeu, nu se potrivește pedeapsa crudă a iadului.

„Dumnezeú nu pedepsește pe nimene, Dzeú iubește pe toți, și pe cei buni ca și pe cei rei“.

Dovadă că preotul imparte mângăerile sale duhovnice și chiar patricidului condus la furci.

Scara este ruptă și nu ne putem avêntá la cunoașcerea Atotputernicieii lui Dzeú.

Nu ne este dat nici a șei întru cât reul se basează pe voința Celui Atotșciutor.

Observăm numai că toate religiile admit în cultul lor — de și în mod tacit — existența reului.

Am atinge totuș cadrele ultimei revelațiuni sbuciumându-ne a cunoaște scopul reului din punct de privire etic, adecá reul numai pentru reú, nepus la activul voinței noastre.

În lumea internă admitem totuș ca existent principiul dualistic al binelui și al reului.

Diavolul ênsuș nu e decât un spirit reutácios. Dintre particularitățile psihologice ale frumosului, nu posede înse nici una, fiind motivul acestuia Armcnia, iar de pe locul, unde Lucifer și-a pus talpa negațiunei, armonia dispore, sublimul, voluptatea și îndestulirea se prefac în scârbă și oroare.

Motivul reului e disoluția, iar putređiunea nu poate da nici un aspect frumosului.

N'are prin urmare nici un temeiú legenda despre pictorul din anticitate, care la comanda regelui seú, a zugrăvit ingerul în chipul unei fete frumoase,

Soldatul mort.

iar diavolul în a alteia mai frumoase; căci precum frumosul residă în comoarele sufletului nostru, între cari particularități de ale reului nu pot avea loc, tot așa și ura, zavistia, ipocrisia ș. a. particularități d'ale reului brăzdează urme uricioase și respingătoare în reprezentatele acestora.

Ca figură alegorică poate totuși îmbrăcă diavolul un vestmânt al frumosului, pe motivul ipocrisiei. Acest frumos nu va putea înseși fi conformat adevărului obiectivității psihologice.

Teoria percepțiunii.

Una dintre cele mai grele probleme filosofice este fără îndoială teoria percepțiunii.

Sub percepțiune înțelegem interpretarea originii cunoștințelor noastre.

Percepțiunea e prin urmare o manifestațiune fiziologică.

Verbul acesteia e: percep.

Nu mai asupra fenomenelor pe cari suntem în stare a le supune subiectivității noastre și prin urmare percepe, putem raționa; numai acestora le putem și da o soluțiune.

Fenomenele psihologice sunt neperceptibile.

Filosofii pozitiviști nu vor să înțeleagă aceasta.

Densii nisuesc mereu a da soluțiune și lucrurilor neperceptibile, și unde nu le succede, deneagă simplaminte existența lor, ori le declară de utopii, concepțiuni vagi, (blanc) lipsite de obiectivitatea adevărului, ori în sfârșit — strinși cu ușa — dau espresiune unei speranțe deșerte, că va sosi odată timpul, când și p'aceste le vor putea percepe și prin urmare cuprinde în capul lor de furnică, precum e de pildă cazul cu concepțiunea metafizică a puterii.

D'aci provine că putem osebi în filosofia pozitivistă mai multe școli, cari au stărui — fiecare din al seii punct de mănecare — a da o soluțiune neperceptibilității.

Astfel distigem următoarele școli filosofice, al căror principiu fundamental, — pe basa căruia își clădesc teoriile — e percepțiunea.

Anume: *a*, empiristă, *b*, nativistă, *c*, sensualistă, *d*, raționalistă și în sfârșit *e*, evoluționistă.

După principiile filosofice ale empirismului, ca existente nu se pot considera decât fenomene percepute pe calea experienței.

Nativiștii susțin că facultățile intelectuale pe baza cărora ne formăm județul asupra fenomenelor peste tot, ne sunt înăscute (innata.)

Conform doctrinei sensualistilor „idea innata“ nu există, căci: mintea noastră seamănă cu o placă goală, pe care experiența își imprimă peripețiile vieții omenești.

După Locke, întemeietorul acestei școli: „nihil est in intellectu quod non fuerit ante in sensu“. „Reflexiunea numai aceea poate redă, ce a primit de la simțuri“.

În ultima analiză, sensualismul e tot un fel de empirism, încât anume: „mintea noastră e o placă goală, o „tabula rasa“ pe care experiența își notifică peripețiile.“

Să osebește de empirism numai accentuând, că aceste peripeții ale vieții omenești, se imprimă pe placa goală a minții noastre prin ajutorul, și numai prin ajutorul sensorului.

Neapărat că facultățile intelectuale, pe baza

cărora ne formăm județul asupra fenomenelor peste tot, ne sunt înăscute.

Aceste rămân înseși sterpe dacă nu-și întipăresc prin ajutorul sensorului în intelect imaginii vii, și dacă nu-și adună dispozițiuni din experiențele făcute pentru alte imagini vii, cari în conexitate cu cele de mai înainte să-și complimenteze județul asupra fenomenelor peste tot.

Neapărat că mintea născutului seamănă cu o placă goală, pe care experiența își notifică succesive peripețiile vieții omenești.

În sfârșit experiența în lipsa facultăților inhere, cari prin ajutorul sensorului imprimă aceste peripeții ale vieții pe placa goală a intelectului, rămân toacă la urechia surdului.

Precum înseși din placa lui Locke lipsește vlaga, puterea, ori cum am numi acest „punctum saliens“ în lipsa căruia n'ar putea primi impresiunile experienței, îi lipsește motorul în puterea căruia s'a dat semiența primei experiențe.

Cu alte cuvinte placa n'ar primi nici o imprimare pe suprafața ei, de n'ar avea în sine germenele vii al perceptibilității, întocmai precum și la facerea experienței ne mai trebuie ceva afară de experiențele făcute, și acest ceva e: *A*) puterea perceptibilității, *B*) placa lui Locke care să cuprindă în sine germenele vii al perceptibilității și *C*) o coordinare și contopire a experiențelor câștigate pentru ca din complimentarea lor să ne putem forma o conduită prin ajutorul căreia să fim în stare a câștiga, coordina și contopi pe placa minții o nouă experiență și așa mai departe.

Separat una de alta, aceste școli filosofice n'au vreo deosebită valoare doctrinară, tustrele se întregesc înseși reciproc și dau acordul percepțiunii.

Pe cât înseși, numai fenomenele filosofice sau naturale sunt perceptibile, stăruița acestora d'a percepe inperceptibilul, d'a găsi soluțiune și pentru fenomenele metafizice sau psihologice, a ramas și va rămânea zadarnică.

Dr. Dimitrie Magdu.

Fulgă și lacrimă.

*Fulgă blândă de nea
S'ating de geam...*

O viorea

Pe care-o am

Din mâna Ei,

Tresare 'nec

Din tristu-ți vis...

Și tămăiet

Cuvânt mă-a zis :

„Din depărtări,

Pe vânt vrăjmaș,

Trec țeri și mări

Cet drăgălași

Fulgă reci de nea...

Sunt lacrimi dragi

Din ochi senin,

Sunt doruri vagi

De cart suspin

Și tu și Ea ...“

Viorei.

Un cuvânt, o femeie.

(După Paria.)

Fără moartă!

Medicul, un bărbat tiner, decorat cu crucea legiunei de onoare, abia putându-și ascunde emoțiunea, închise cu grije pleoapele defunctei, aședă mâinile reci pe peptul fără viață și cu o gravitate, ce alungă ori ce rază de speranță, se 'ntoarse foarte mișcat către părinții scăldați în lacrimi, cari aproape perduți se deaș nemisecați pe sofa de alături.

„Arta omenească se mărginește aici; am făcut tot ce știința, datoria și simpatia-mi deosebită mi-a putut permite, dar totuș nimic nu a ajutat, căci chinurile și durerile fără sfârșit au răpus acest tiner și frumos trup“.

Acum isbucni slăbita mamă, pe a cărei față încrețită se observă urmele îndelungatelor griji și a multelor nopți nedormite, în răcnete desperate; iar albitul tată, la privescerea acestui spectacol dureros, vedându-și unica bucurie a nemângăiatei lui bătrânețe pentru totdeauna pierdută, își îngropă fața în palme, — și câteva momente nu se aușia decât oftările și suspinele nemângăiașilor bătrani.

Ușa se deschise atunci înapoi și o tineră și frumoasă damă, în costum de călătorie, pași în prag.

„Prea târziu!“ oftă medicul.

„Prea târziu?“ strigă esaltat nou venita, grăbind spre patul unde zăcea moarta. — Când vedu înse pe așternutul alb, înflorit, pe amica copilăriei, unica ființă ce o mai iubiă, învelită în ceața eternei nopți, pe care doriă a mai revedea și stringe încă odată în viață, cu foc la brațele sale, siroae de lacrimi o năpădiră, trăsăturile frumoase ale feții îi amortiră, vocea-i slăbi și o privire tânguitoare și desaprobatoare își îndreptă spre cer.

Frumoasa și blanda copilă de odinioară, deveni acum un cadavru rece; părul blond ce fălăia atât de delicios în bucle aurii, zăcea acum resfirat peste frunte și umeri; blândii ochi albaștri erau cufundați; buzele vinete închise pe vecie gurița dedată la cuvinte bune și înțelepte; iar rosele obrăjorilor dispărură fără urmă.

Astfel privindu-o, o coplesii o emoțiune adâncă, ce se esprimă nu prin cuvinte, ci prin lacrimi nesfârșite. — Puterile nu o mai susțineau și tinera femeie leșină fără simțire peste corpul de ghiată. — Ajutorul medicului înse nu întârșia, câțiva stropi de apă rece o readuse încet iarăș la fire — dar acum pe fața-i slăbită nu mai cetia durere, lacrimile se uscară, privirea se învioră schimbându-se într'o serioșitate neînțeleasă, într'o nepășare bărbătească. Cu mândrie depărtă ajutorul medical, prinse dreapta defunctei și zise în accente pline de resbunare:

„Așă, acum și tu, unica ființă ce am mai iubit în viața aceasta, ai cădut jertfă rușinoaselor toane ale unui bărbat ogoist. Așă dar și floarea aceasta a trebuit să moară. Nu jertfă iubirei, nu, — ci strivită sub picioarele unei astfel de creaturi, ce își procură plăcere și mulțămire numai prin astfel de jertfe. Și cerul preasfânt nu-ș resbună ingerii sei? — Da! atunci imi voi alungă cu ori ce slăbiciune femeiască și voi luă asupra mea resbunarea acestui nevinovat cadavru!“

La aceste, mai strinse odată mâna cea rece și continuă într'o voce de jurământ:

„Pe inima mea jur, pe inima mea, care nici

când nu m'a înșelat, eu vreau să te resbun neuitată amică, să sdrobese prin resbunare sângeroasă pe josnicul perfid, chiar de me voiș nimic!“

Ochii în acest moment îi selipiaș diabolic, peptul îi creșcea încât ușor o puteai asemená cu o Nemesis în costumul grașilor.

În fine mai sărută odată buzele defunctei, tăcută strinse mâinile deprimașilor părinți și părăsi odaia.

Scobori scara încet, gânditoare și se aședă în pompoasa trășură, ce o așteptă în stradă. Patru cai de rasă engleză sburaș în trap grăbit, și după o cursă de mai bine de o oră, trășura coti în colțul șoselei d'Antim și se oprii în fața unui grandios palat. Ca atinsă de un beș fermecat, deveni tăcuta zidire deodată plină de viață, signale resunaș, servitorii alergaș încoace 'ncolo și bătrânic măestru de curte, unicul ce se arată mai flegmatic, cu o față hazlie, într'un costum ce ușor se asemená cu o sticlă de „Eau de Cologne“ trasă într'o stofă neagră, alergă la scară și ceru cu o grandetă curat spaniolă, i ceru mâna, înmănușată de un glasec ca spuma, a principesei de Obrmantez.

Tăcută, deprimată, urmată de senor Juan de Cordova, sui treptele de marmoră, trecend ușor printr'un șir lung de saloane splendide până în cabinetul de lucru, unde se aruncă slăbită pe canapea și începă din nou a plânge îngropându-și obrăjorii rumeni în palmele albe ca crinul.

Senor de Cordova stătea la ușe și așteptă mirat poruncile stăpânei, și nu-i venia la socoteală cum de serenitatea Sa, pururea senină și veselă, o spaniolă de viță curat castiliană, se nebunește de se poartă așă de simplu și uitând de trecutul ei așă de frumos, se aruncă așă nepitorește și plânge ca cea mai ordinară ființă nenobilă.

Câteva minute, cu toată meditarea lui de a intrerupe cumva această tăcere atât de chinuitoare, totuș nu-i veni nimic — mai ales în minte, (căci doar el vorbia numai cuvinte alese) — într'un târziu își ridică principesa ochii și vedendu-l tăcut înaintea ei, zise:

„M'am resgândit altecum, Senore; eu voiș pe-trece sezonul acesta la Paris și nu voiș cercetă nici Madridul nici Roma. — Aranjează toate în acest înțeles. — Dorese să rămân singură“.

Bătrânicul se 'nehină și părăsi odaia.

„Feriți voi lacrimi femeiești și fără folos!“ își zise apoi principesa ștergându-și ochii, „eu nu voiș mai plânge, me voiș cugetă numai și numai la jurământul meu, la resbunarea mea!“

Cine ar fi vedut această femeie cufundată în cugete, acești obrăjori rumeni și rosalbi, aceasta ființă delicată, de o statură mijlocie, cine ar fi privit acești de juratie și totuș așă de blândi, nu ar putea crede, că ființa aceasta așă de debilă, o creatură așă de gingașe ar putea ferbe o resbunare așă grozavă și nepășitoare. Astfel ședă ea mult timp, privind țintiș pe fereastră afară. — Pe nesimțite înse espresiunea feței-i se învioră, se ridică, grăbi la masa de scris și peana alunecă ușor pe hărtia candidă.

*

La câteva zile după cele întâmplăte mai sus, într'o odae splendidă și confortabilă a unei din cele mai splendide zidiri de stil național al Londrei, ședă doi bărbați. Unul, abia atingea etatea de 26

ani, un cavalier înalt, blond, cu o față închisă dar cu niște ochi mult expresivi. Într'un caftan țesut în gând oriental, mai mult zăcea decât ședea într'un elegant faule; cu mâinile încrucișate privi lung și neînțeles la florile de pe covorul întins pe padiment.

Lângă acesta ședea la masa de scris un bărbat cam de 45 ani, de un spirit foarte satiric, cu o față sarcastică, înse de un naturel foarte norocos. Gura, ochii, ba pot zice chiar nasul și urechile rideau totdeauna sarcastic, abundant în humor, așa încât imediat tradă pe adevăratul irlandez. Leul tăcut eră lordul Bableton; cel vesel eră Sir Turnbull, un Chargé d'affaires.

Un număr mare de epistole erău înaintea veselului Turnbull, un număr și mai mere erău deja deschise, cetite, rupte și aruncate pe padiment. Tocmai aruncase nerăbdător un raport lung, și plin de prostii clasice al unui ispravnic, în mijlocul odăii, îi pică ochii pe o epistolă netedă, de un exterior frumos. O luă în mână, și se întoarse către lord:

„Milord, o epistolă din Paris!”

Domnia-sa nu se mișcă.

Sir Turnbull desfăcù scrisoarea, ceti câteva șire și isbueni într'un hohot sarcastic:

„Mylord! — o damă te provoacă!”

„Nu cumva iarăș mâna mea?” replică Bableton, care de o oră abia acum dădù semn de viață.

„Nu, — în pistoale, pe viață și moarte, ascultă!”

Lordul Bableton își reluă iarăș poziția anterioară și Chargé d'affaires cetia cu patos, făcând diferite mișcări teatrale:

„Mylord! Tocmai vin de la patul morții unei copile, care a cădùt jertfă toanelor nebunaticale ale Dniei Tale. Un sentiment de disgrație me face să prind peana, poate fără folos, dar silită aț pune înaintea ochilor purtările-ți atât de urite și rușinoase.

„Dta ai cercetat în anul trecut casa onorabilului general spaniol Salmos, care voi a-ș petrece ultimii ani ai vieții în fericire, în giurul familiei sale în Paris. Te-ai lingușit în giurul părinților, cari te-au iubit ca pe un fiu al lor; drept mulțămită pentru această iubire, Dta ai sedus pe flica acestora și ai părăsit apoi rosa vesteșită ca un băiat fără creștere, — poate încă triumfând.

„Aceste sânt faptele glorioase ale tinerilor nostri moderni, aceste sânt triumfele lor, pe astfel de fapte odioase ve întemeiați renumele.

„Fata muri în 16 a lunei curente, de bătae de inimă. La picioarele cadavrului acestui inger, unica mea amică, ți-am jurat eternă răsbunare, și totuș astfel sânt și acum, când iritațiunea-mi s'a liniștit, sânt tot așa de decisă a-mi ținea cuvântul. — Nu privi în mine cutare femee neputincioasă, a cărei ură se exprimă prin lacrimi și se răsbună prin vate! — Nu dnul meu! Dta saū eū, trebue să murim! Te provoc în pistole, pe viață și moarte. — Statoreșce loc și timp. — Eterna și dreapta prevedință sper că-mi va conduce ochiul, să pot luă viața aceluī om tot așa de rece, precum el a răpit tinereța, nevinovăția și viața amiceī mele. Aștept răspuns personal, dacă doreșci să te consider de un bărbat cu caracter și nu de un miserabil și pecătos, lipsit de onoare!”

Maria, principesă de Armantez.

(Va urmă.)

Cânteece poporale.

Foae verde sălcioară,
La Ploesti pe margioară,
La casa cu streșioară
Zace un voinicel de boală:
Mi-l păzeșce o fată mare,
Cu trei luminări de ceară,
Să-ī pară boala ușoară.
Nu șciū zace orī se face,
Căci gurița nu-ī mai tace:
Zaci voinice orī te scoală,
Orī dă-mī și mie de o boală,
Să zăcem pe prispă afară,
Toți dușmanii să ne moară,
Dușmanii dușmancile,
Putrezī-le-ar oasele,
Foae verde florī mărunte,
Du-te Leano te mărītă,
Că de o fi și m'oi sculă,
Oī venī la nunta ta,
Te oī dărui cu ceva.
Cu o zilă și c'o cafea,
Cu păpuși de catifea.
Foicică foae lată,
Maică inimă de peatră,
Mai vin pe la mine odat,
Că de când n'ai mai venit,
Carnea pe mine a scădūt,
Oasele mī-o puterșit.

Foae verde solzi de peșce,
Neica calu-și potcoveșce,
De manevră se găteșce,
Puica din poartă-l priveșce
Și din gură așa-ī grăeșce:
Că de-ī venī mai curēnd,
Me găseșci muncind în câmp,
Iar de-ī zăbovi mai mult,
Mē găseșci neagră pământ.
Tu te ducī neică, me lași,
Da eū în urmă ce m'oi face?
— Tu ce-ī face, îi face bine,
Căci mai sânt voinici ca mine.
— Foae verde mărăcine,
Ia-me neica și pe mine,
De ți-e rusine cu mine,
Fă-me brēū pa lângă tine,
De ți-e rușine și așī,
Fă-me perinā la șea,
De ți-e rușina mereū,
Fă-me bulgăre de seū,
Și m'aruncă 'n sinul teū,
Și de-ī vedea că me topesc,
Sufflă să me răcoresc.

Din Ploieșci jud. Prahova.

Chr. N. Tapu.

SALON.

A treia sêrbă când?...

Și totuși nu purtăm nici unul vina, nici el, nici eu, că ne întâlnim și că suntem amândoi rușinoși.

Cunoștința lui am făcut-o la o petrecere în pădure. Când ajunserăm acolo cu mama și sora mea, el, ca președintele arangerilor, iute ne veni înainte încă cu doi arangeri să ne întimpine. După ce mi se recomandă, că pe el nu-l cunoscusem mai înainte, din întemplantare el îmi oferă brațul și me conduse la locul destinat jocului, unde am dansat o singură tură în întreg decursul petrecerii cu el. Atunci eram tare indiferenți unul cătră altul, poate și unde eram de tot streină locul și me interesă mai mult dansul, decât toate.

Cu încetul se apropiă seara și după ce reșărise luna, plecaram cu toții spre sat, ca veselia noastră începută în pădure să o continuăm și mai departe în sala școlăi.

Ajunghând la „Stejarul mare“ din drum, jucaram o horă și o sêrbă cu toții așa de însuflețiți, cum numai noi Români putem fi, când e vorba de veselie. Nu șeiu cum, dar atât la horă, cât și la sêrbă tot unul lângă altul eram, la ceea ce numai frumoasa-i uniformă me făcū atentă. Dacă am ajuns în sala școlăi, unde am rămas până la ziuă, nu ne-am mai întâlnit de loc, de oare ce el nu eră și nici azi nu e jucător mare, și așa se duse într'altă odaie cu mai mulți colegi ai sei la bere. Această petrecere ne oferă prima ocașie să ne întâlnim și să jucăm prima sêrbă împreună.

În septembrie mersei iară în claustru pe clasa VIII-a. Întreg anul școlar fusei ocupată cu studiile și la finea anului, după examen, me 'ntorsei fată mare acasă eșită din băncile școlăi. Am petrecut vara aceasta și iarna jumătate mai mult retrasă, când apoi sora mea se căsătorise, cu care ocașie fu și — și, numele lui adevărat totuși nu vi-l spui, dar să-l chemăm „Beni“, — invitat la noi. Dar acum nu mai avea uniformă, ci eră civil. La masă, după eununie, am observat că în câte rânduri me uitai înspre locul unde el ședea, privirile noastre de atâtea-ori se întâlneau, ce pe mine tare me superă.

După masă noi mai tineri ne apucarăm de jucat, numai de odată îl ved pe „Beni“ că vine cătră mine, să jucăm o sêrbă. Șeind, că el nu e tocmai jucător pasionat și ne mai vedându-l în aceea zi de loc dansând, voiam să-l refuz, dar el totuși atât a insistat de mine, pân' ce me 'nduplecă și jucăi a doua oară sêrba cu el. La finirea jocului el nu me conduse la locul meu, ci ne preumblaram prin sală și povestiam mai mult nimicuri, decât ceva. Felul lui de conversație atât mi-a plăcut, că doria să fim mereu împreună și să vorbim.

Dar, cum tot începutul are și sfârșit, așa și acum se apropiă tot mai iute timpul, când oaspeții se despărțiră și plecaseră de la nuntă. Din întemplantare, dar mai mult din bună voie, me uitai la „Beni“ și, pe cât eră 'n decursul sêrbei și al pre-

umblării prin sală, de bine dispus, pe atât eră acum, la plecarea acasă, de posomorit. Schimbarea aceasta repede în purtarea lui, eră pentru mine o enigmă, pe care o deslegați mai târziu.

La vre-o două luni de la eununie surorii mele mersei cu o amică a mea la preumblare și-mi spune că ea șeie din sorginte sigură, că domniului cutare — adecă „Beni“ al meu, — i-aș fi cădūt tronc la inimă. Nu șeiam, să cred sau e numai glumă. Dar de atunci încoace simțiam un fel de stimă amestecată cu simpatie față de el, care din zi ce mergea tot creșcea așa, că acum cugetul meu tot la el e. De aceea, ca să cercetez adevărul, odată vedându-l trecând pe lângă casa noastră, îi ies în cale, și de și cam perplexi amândoi, totuși ne salutăm suridând și vorbim așa în treacăt. Eu me due la amica mea și îi spui, cum ne-am întâlnit, și ea zise: „Vino, să ve ved și eu, ce față faceți și tu și el“. Când ieșim de la dēnsa, să mergem la preumblare, cu cine ne 'ntelnim cu alt cineva, decât cu el și cu un amic al lui. Apoi noi amēndoune ne preumblam de la un capăt al stradei până la celalalt și înapoi, dar nici ei, domni, nu făcură altfel. Și așa, de câte-ori ne întâlneam, de atâtea-ori ne uitam pe furis unul la altul, eu cu „Beni“. Cum se zice, că în amor privirile sūt primele bilete dulci, așa dară noi schimbam mereti la bilete dulci.

Când începū a înseră, me despărții de amica mea și mersei cu inima plină de bucurie acasă, dar de ce, nu șeiam nici eu.

De la preumblarea aceea a noastră aū trecut trei ani și noi încă și acum ne trimitem harnici „bilete dulci“ unul altuia.

Sunt curioasă, „Beni“ dragă, până când ne vom tot trimite „bilete dulci“ tot pe furate și când vom jucă a treia sêrbă împreună, când?...

1902 ianuarie.

Luți.

LITERATURĂ.

Din țara Basarabilor. În editura societății „Steua“ din Bucureșei a apărut prima publicațiune din cele ce aceasta societate ș-a propus a da la lumină, sub titlul „Din țara Basarabilor“ scrisă de dl George Coșbuc.

Almanachul societății de lectură Petru Maior din Budapesta. Societatea Petru Maior a tinerimei române din Budapesta a publicat la finea anului trecut un elegant Almanach. Acesta conține istoricul societății, portretele dlui Alexandru Mocsonyi, a repositului profesor Alesandru Roman și al regretatei Alma de Dunca Schiau; lucrări literare de dnii Alexandru Mocsonyi, Constanța de Dunca-Schiau, dr. At. M. Marienescu, Zaharia Boiū, I. cav. de Pușcariū, Ioan Slavici, Flor. Porcius, dr. V. Bologna și de alții. Tiparul și ajustarea fac onoare tipografiei Todoran din Gherla.

Istoria vămilor în România. Premiul Neuschotz, de 2.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 a Academiei Române celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria vămilor în România de la început și până în zilele noastre.“ (Decis. 4 aprilie 1900). Terminul presentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1904.

O pagină din viața lui Eminescu. În numărul prim al „Arhivei“ pe anul viitor va apărea, scrie „Evenimentul“ din Iași, un însemnat articol intitulat : „Ultima rază din viața lui Eminescu“ de Riria, pseudonim, sub care se ascunde o doamnă din societatea ieșană. Acel articol e o culegere de 10 scrisori, adresate de această doamnă în 1886, când era încă nemăritată, unei prietene, scrisori, cari reproduc convorbirile de un suprem interes petrecute între autoare și poetul Eminescu, care se știe, că în acel an revenise la rațiune, cel puțin în partea ei pur intelectuală, de și faptele lui tot aratău urme de dezechilibru. Importanța scrisorilor stă în valoarea lor literară, fiind scrise parte în proză, parte în proză ritmată și în momentul de încălzire a sentimentului, în versuri, într'o limbă românească din cele mai alese și mai frumoase. Aproape fiecare frasă și fiecare vers conțin o gândire și este însemnat faptul, că de și scrisorile nu ating, decât în treacă tema iubirei, totuși prezintă un interes atât de mare, încât le citești cu o nespasă plăcere de la început până la sfârșit. Printr'o indiscreție am putut căpeta următoarele trei versuri, pe cari Eminescu le adresează celor ce sunt atrași de cariera poetică :

O, spune-le te rog, ca să rămăie în loc,
Arde și greu consumă simțirea eu-al ei foc,
Găsești dureri în patimă, dar nu găsești noroc.

Novele de Enric Sienkiewicz. Romancierul Sienkiewicz, ale cărui scrieri sunt atât de mult gustate, apare și la noi în românește. Dl I. C. Panțu a tradus trei din novelele sale și le-a publicat într'un volum la Brașov, tipografia A. Muresianu. Titlul lor este : *Natură și viață, Sluga veche, Ianco musicantul*. De vânzare în toate librăriile.

Ziaristic. „*Libertatea*“, noul organ de publicitate româneșe, pe care-l anunțasem, a apărut la Orăștie, redactat de dl Ioan Moța și cu programul iscălit de peste 20 de tineri din generațiunea cea mai nouă ; apare în fiecare sâmbătă, prețul de abonament 6 coroane. — „*Drapelul*“ de la Lugoj apare de la anul nou de trei ori pe săptămână, tot cu prețul de pân' acuma, adică cu 12 coroane pe an. — „*Bunul Econom*“ de la Orăștie are de la anul nou alt redactor ; dl Ioan Moța s'a retras, iar în locul dsale a intrat învățătorul Ioan Fleșer, prim colaborator dl Constantin P. Barcianu, profesor de agricultură în retragere. — „*Revista Ilustrată*“ a trecut sub redacțiunea dlui dr. Victor Onișor.

Biblioteca „Poporul Român“. Redacțiunea ziarului „Poporul Român“ din Budapesta a început să publice o bibliotecă populară. Numărul prim cuprinde o navelă „Moș Călin“ de Dorin. Prețul 20 fileră.

Carte pentru școlari A apărut la Arad, din tipografia diecesană, manualul : „*Carte de cetire*“ pentru elevii clasei a doua, de Iuliu Groșorean, Iosif Moldovan, Nicolaă Boșcaiă, Nicolaă Ștefu, Petru Vancu.

TEATRUL.

Teatrul Național din București. Săptămânile trecute a început debutul dșoara Agata Bârsescu, care a atras multă lume și a produs mare entuziasm. Artistă ș-a făcut apariția în „*Messalina*“, rolurile principale fiind ținute de dnele Agata Bârsescu,

Aristița Romanescu și de dnii Marculescu, P. Sturdza. Apoi s'a jucat „*Theresa Roquin*“ de Emil Zola, piesă publicată mai de mult și în revista noastră. Iar la cerere publică s'a jucat „*Hero și Leandru*“ în care artista are un rol de forță. Cu prilegiul aniversării nașcerii reginei Elisabeta s'au dat la Teatrul Național doue serbări. Ziua la orele 2 s'a jucat feeria națională a lui Vasile Alexandri „*Sinziana și Pepelea*“ cu musica de dl C. Demetrescu. La începutul spectacolului, un cor de băeți, compus din coriștii operei și elevii conservatorului a cântat imnul regal cu acompaniament de orchestră. Apoi un cor de femei, compus din elevele conservatorului și coristele teatrului a ăsecutat „*Cantata*“ în onoarea reginei de G. Stefanescu ; partea de solo a fost cântată de dna Brezeanu. În fine dșoara Lucia Singuroff a spus versuri de ocazie de dl Ludovic Dauș. Reprezentația a fost gratuită pentru elevii și elevele școalelor publice. Au asistat : regina, principesa Maria, împreună cu micii principii Carol și Elisabeta. Seara la 8 s'a jucat „*Curcanii*“ de Ventura, ăsecutându-se la început programul musical din zi. În ajunul Crăciunului, la orele 3 p. m., s'a dat în sala teatrului o mare serbare pentru copii (Pom de Crăciun) organizat de un comitet de doamne sub patronagiul principilor Carol și Elisabeta.

Reprezentăție teatrală în Boița. Corpul învățătoreșe din Boița a dat a doua zi de Crăciun cu elevii școalei concert popular și reprezentație teatrală, în edificiul școalei. Programul : 1. „*Căt e țara românească*“. 2. „*Din departare*“, de Vorobchievici. 3. „*Armingerii*“, (declamare) de G. Coșbuc. 4. „*Era noaptea întunecoasă*“, de G. Dima, 5. „*Fresco-Ritornelă*“, (improvisări). 6. „*Sai Române*“, de Cerne. 7. „*Sărăcie lucie*“, comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan.

Seara de Sân-Văsițu în Lugoj s'a serbat prin o serată în casina română, cu următoarea programă : 1. Uvertură. Esec. de orchestră. 2. „*Loteria*“. Comedie într'un act. 3. Cvartet comic, esec. de o grupă pseudo-tiroleză constătătoare din 2 dame și 2 domni. 4. Desemnător à la minute, cu acompaniament de pian de Mister Angelo. 5. Taraf de dame, de o trupa pseudo-americană, cu acompaniere la pian. 6. Groasnică tragedie a lui Mitru și Văsițu sau Maria cea infidelă. O istorie sinistă cu ilustrații, cântată cu acompaniament de pian de 3 muzicanți (tamburin, cinele și bigotfon.) 7. Ventrilocul. Scenă comică. După intrarea în anul nou dans.

Reprezentăție teatrală în Tilișca. Reuniunea femeilor române pentru înfrumșetarea bisericeii și școalei din Tilișca a aranjat acolo în duminica trecută serată declamatorică-teatrală. S'au declamat poezii și s'au jucat : „*Vlăduțul mamei*“ monolog și „*Sergent-majorul*“ comedie într'un act.

Concert și teatru în Cernat. Cercul conferențiar al învățătorilor români gr. or. din Săcele a dat a doua zi de Crăciun concert și reprezentații teatrale, jucând piesele : „*Cu voia domniei tale*“ și „*Zăpăciții*“ de Theodor Alexi.

Serată musicală teatrală în Năsăud. Reuniunea română de cântări din Năsăud aranjează sâmbătă în 18 ianuarie n. serată musicală teatrală. Se vor cânta 5 piese, apoi se va jucă „*Cinel cinel*“ comedie într'un act de V. Alexandri. După teatru, dans.

Concert și teatru în Coștei. Reuniunea de cetire și cântări din Coștei, Banat, a dat a doua zi de

Crăciun concert popular și reprezentație teatrală, jucându-se „Arvinte și Pepelea“ comedie de Alexandri.

Producțiune școlară în Poiana. Corpul învățătoresc din Poiana a aranjat în duminica trecută o producțiune școlară, declamând și cântând diverse poezii. Apoi s'a jucat „Paza Maicii sfinte“ dramă în 4 acte localizată de Antoniu Pop.

MUSICĂ.

Concertul dlui Dimitrie Popovici la Orăștie în 9 ianuarie n. a reușit escelent. Artistul a cântat admirabil atât piesele clasice, cât și cele populare românești. A fost de față multă lume românească adunată din părțile acelea. Dna Maria Dima, nepuțând vini, a fost înlocuită prin domnișoara Elena Cunțanu, absolventă a conservatorului din Berlin. Publicul a făcut dlui Dima ovațiuni foarte călduroase.

Reuniunea română de muzică din Sibiiu a dat sâmbătă înainte de Crăciun un concert în sala de la „Musikverein“ escelent reușit. Toate corurile, conduse de dl Kirchner, au fost aplaudate cu entuziasm. Dșoarele Leonița Cunțanu și Tinea Simonescu au cântat cu mare succes un delicios duet. Dșoara Ana Onițiu, care de asta dată a cântat întâia-oară la Sibiiu, a surprins auditorul cu vocea sa melodică și tare, fiind mult aplaudată. După concert publicul s'a întrunit la masa comună în Stadtparek, unde s'au pronunțat și toast.

Seara de Anul nou în Bistrița. Tinerimea română din Bistrița a aranjat în ajunul anului nou o serată musicală-declamatorie în otelul „Regele Ungariei“. Programul: 1. a, Am plâns întreaga noapte, b, Șoapte de amor, voce Solo, dșoara E. Monasterian, acompaniată de pian, dșoara L. Domide. 2. Legenda. Violină. Solo, dșoara Valeria Poruțiu, acomp. de pian, dșoara Veturia Petran. 3. Scena pastorală, potpuriu național. Pian, dșoara Emilia Cutean. 4. Frunză verde margarit, voce. Solo, dl Leonida Domide, acomp. de pian, dșoara Veturia Petran. 5. Prima rochie lungă, monolog de Iosif Vulcan, decl. de dșoara Elena Domide. 6. Mazas: Duet de violină, domnița Leonida Domide, Aurel Iuga. 7. a, Amor, amor încântător, b, E greu să uiți, voce Solo, dra Veturia Petran, acomp. de pian, dl Leonida Domide. 8. După miază noapte: dans. În intervale: muzică.

Concert în Dobra. Corul român din Dobra, sub conducerea învățătorului Toma Roșu, a aranjat a doua zi de Crăciun, un concert în otelul „La hursariu“, bine reușit. A fost mai mult aplaudată: dna Maria Sêrbu, care a cântat „Mai am un singur dor de Eminescu“; a semenca a produs plăcere terzetul cântat de dna Sêrbu și de dnii Toma Roșu și Ioan Sêrbu.

Concertul Dima-D. Popovici în Timișoara s'a ținut la 1/14 ianuarie, în sala redutei grășenești. A-fără de dnii George Dima și Dimitrie Popovici, s'au dat concursul și doamnele Maria Dima și Lucia Cosma. Succes enorm.

Concert în Caransebeș. Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș a aranjat în seara de Sân-Văsiu concert în Pomul verde. S'au cântat compoziții de Dima, Șorban, Heyberger, Musicescu, T. Popescu și I. Costescu. După concert a urmat joc.

Reuniunea română gr. cat. de cântări din Lugoj a dat a doua zi de Crăciun concert în sala otelului

„Regele Ungariei“, sub conducerea învățătorului Iosif Micleu. Mai mare efect a făcut „Brumărelul“ compoziția dlui Iacob Mureșianu.

Concert în Mercurea. Inteligența română din Mercurea va aranja duminică la 6/19 ianuarie, cu concursul unui grup de teologi de la seminarul Andreian din Sibiiu, concert în sala otelului „Treii arapi“. Se vor cânta compoziții de Humpel, Vorobchievici, T. Popovici, Dima, Kirchner, Mendelssohn, Assenhofer și Matei. După concert va urma dans.

Concert în Sebeșul-săsesc. Reuniunea română de cântări a dat a treia zi de Crăciun concert în sala otelului „La leul de aur“, cântând compoziții de Musicescu, Dima, Vidu, Hența și Costescu.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Înaintări la capitulul din Lugoj. Ziarul oficial publică înaintarea canonicilor din capitulul de la Lugoj: preposit Petru Pop, lector Benjamin Densușian, custode Ioan Boroș, cancelar Mihaiu Gian; iar canonic prebendat a fost numit vicarul din Hațeg Nicolae Nestor.

Serbarea memoriei lui Nicolae Zsiga. Duminică la 9/22 decembrie s'a petrecut în internatul gr. or. român din Beiuș o festivitate, de care -- de și târziu -- luăm act cu plăcere. Festivitatea s'a aranjat în onoarea memoriei lui Nicolae Zsiga, nemuritorul mecenat, al cărui portret s'a așezat și desvilit cu asta ocaziune în sala de studiu a internatului. S'a executat următorul program: 1. Inna de Porumbescu, executat de corul elevilor din internat. 2. În amintirea lui N. Zsiga, odă declam. de elevul stipendist Terențiu Popa cl. V gim. 3. Calcă Române, motto, corul intern. 4. Viața și caracterul lui N. Zsiga, discurs de dl Pompiliu Dan, rectorul internatului. 5. Hațegana (F. Popovici); corul internatului. 6. Sentinela Română, (V. Alexandri) decl. de Petru Papp, elev VIII gim. și 7. Foaie verde de trifoi (T. Popovici) corul internatului.

Noul protopresbiter gr. or. român al Aradului. Consistoriul din Arad numind din cei ce intruseră mai multe voturi, protopresbiter gr. or. român al Aradului pe dl Vasile Beleş, până acuma protopresbiter al Radnei, instalarea noului protopresbiter s'a făcut în ziua de anul nou, funcționând ca comisar consistorial protosincelul I. Ig. Pap.

Doctor nou. Dl *Laurențiu Nestor* din Blaș a fost promovat în 23 decembrie la universitatea din Budapesta doctor în drept.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *dr. George Popa*, protopretor în comitatul Arad, la 8/21 ianuarie se va cunună cu dșoara Cornelia Hotăran în Șiria. — Dl *Ilariu S. Buzdugan*, comptabil la „Dacia“ din Orăștie și dșoara Miți Baciú asemenea din Orăștie, s'au fidațat. — Dl *Ștefan Ștefan*, învățator în Babsa, protopresbiteratul Belinț, s'a cununat în 12 decembrie n., cu dșoara Elisa Mateica, fiica învățătorului Ion Mateica din Iezvin. — Dl *Artemia Corvin* cassar la „Dacia“ și dșoara Mărioara Bența se vor cunună la 22 ianuarie n. în Orăștie.

Centenarul Heliade-Rădulescu se va serba în Têrgoviște la 20 ianuarie v. cu mare solenitate.

Craniul lui Petöfi în museul din Blaș. Senzația zilelor trecute în zierele maghiare a fost descoperirea craniului lui Petöfi în museul gimnasiului din Blaș. Iată cum a ajuns craniul acesta acolo. Bernard Reichenberger, fiind la 1849 medic-chirurg în armata austriacă, după bătălia de la Sighișoara, a fost trimis cu miliția austriacă să îngroape cadavrele rămase pe câmpul de luptă. La marginea unui șanț el a dat de cadavrul lui Petöfi, mort în acea bătălie, pe care l cunoșcea bine. I-a separat capul de trup și punând capul în strața medicală, l-a dus acasă, l-a curățit și l-a păstrat, fără să spună nimenuia secretul. Prin anii 60 pornindu-se o mișcare spre a căuta cadavrul lui Petöfi, Reichenberger s'a spăriat și a dăruit craniul museului gimnasial din Blaș, unde se aședase fiind medic de curte al mitropolitului Șulțiu, spunând că este craniul unui oficer rebel din 1848/9. Așă s'a și păstrat. Înainte d'a muri, la 1895, Reichenberger a descoperit secretul acesta nepotului său Carol Fischer, funcționar la procuratura din Sibiiu, care acuma l-a adus la publicitate. Dl Kéry Gyula, neobosit adunător al reliquiilor lui Petöfi, a și fost la Blaș și a constatat că craniul este al poetului. Prepositul I. M. Moldovan asemenea este de părerea aceasta, căci craniul tradează tipul slav, fiind și Petöfi de origine slav. Dl Kéry a cerut de la mitropoliul craniul, înse Esc. Sa a răspuns că numai cu aprobarea consistoriului poate să facă asta. Consistorul va ținea sedința în săptămâna viitoare.

Avansări de Anul-Noü. Sublocotenți în rezervă au fost înaintați în armata comană: Ioan Maruna regim. de inf. 11, Vasile Burduhos regim. de inf. 41, Ioan Mălaiu reg. de inf. 31, Iust. Cocian reg. de inf. 36, Ilie Coșovariu reg. de inf. 100, Ludovic Vancea reg. de inf. 50, Valeriü Oicoară reg. de inf. 31, Petru Catelan reg. de inf. 47, Iosif Boda reg. de inf. 29, Filip Grigorevič regim. de inf. 41, Victor Stoian regim. de inf. 75, George Voinea reg. de inf. 82, Dumitru Pacea regim. de telegraf, Aurel Zigre reg. de inf. 2, Alexandru Bogdan reg. de inf. 64. Cavalerie: Iuliu Buc regim. de ulani 11, Alexandru Grigoreea reg. de husari 14. Artilerie: Dr. Ioan Ciordea, Iosif Smoglian reg. 42, Paul Bude reg. 1, Virgil Cioban, Trifu Goița reg. 7, Candin David, Stan Vidrihin reg. 34, Orest Luția regim. 12. Trupa sanitară: Mauriciu Tedescu desp. 17. La tren: Valeriü Lepa regim. 2, Octavian Bogdan reg. 2, Eugeniu Cremian reg. 2. La honveți: A. Babescu 8, A. Balomescu 26, George Bezeran 8, Vasile Meșter 23, E. Pop 3, Nic. Radu 27.

Reuniune de meseriași în Blaș. La 5 ianuarie n. s'a ținut în Blaș o întrunire presidată de canonicul dr. Augustin Bunea spre a înființa o reuniune de meseriași. S'a ales o comisiune de 7 sub presiul dlui dr. Iuliu Maniü, ca să facă statutele.

Aü murit: *Grigoriu Pap de Băseșci*, preot și archidiacon gr. cat. decorat cu crucea de aur, în etate de 86 ani, la Băseșci, la 26 decembrie, — jeli de fiii Alexandru jude cercual regesc, Emeric avocat și de numeroși consăngenii; — *Maria Roșca*, mama dlor dr. med. Victor Roșca și profes. Petru Roșca, la Viena în 1 ianuarie în etate de 62 ani; — *Hortensia Leontina Roșian* n. Laslo, soția administratorului protopopesc gr. cat. din Cluș Ștefan Roșian, la 11 ianuarie n.,

în etate de 31 ani; — *Emiliü Pop*, jude cerc. regesc în Ilanda-mare, la 10 ianuarie, în etate de 49 ani; — *George Popovici*, fost notar comunal, în Siciău, în 1 ianuarie, în etate de 64 ani; — *Ioan Bozgan*, paroc gr. or. român în Mândruloc, comitatul Arad, la 8 ianuarie. în etate de 40 ani; — *Elena Dumbrava*, fiica dlui inspector regesc de matricule Vasile Dumbrava din Dobrița, la 25 decembrie, în etate de 18 ani, înmormântându-se în Gilău.

La începutul anului.

Înceiându-se cu nr. trecut anul 1901, rugăm pe toți cei ce doresc să aboneze revista noastră „Familia” în anul viitor, să răspundă costul de abonament și anume: pe un an 16 coroane, pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe trei luni 4; pentru România pe an 20 lei.

Abonanții noștri noi, precum și aceia cari în anii trecuți nu le-au comandat, vor primi gratuit doue tablouri mari, naționale românești și anume: „Ștefan cel Mare și aprodul Purice” și „Ștefan cel Mare pe patul de moarte”. Amândouă aproape de câte un metru, sunt esecutate în 16 colori, escelent, încât pot să decoreze ori ce casă românească. Prețul lor de librărie este 8 coroane. Abonanții noștri n'au a trimite decât o coroană pentru împachetare și francare. Cei ce comandează numai unul, au a trimite 60 filerî. Ca premiü estraordinar, la cele 2 tablouri, se dă — fără a mai plăti nimic — portretul reginei poete Carmen Sylva în costum national.

La aceste tablouri înse au drept numai aceia cari răspund abonamentul înainte pe un an sau pe jumătate de an; cei ce se abonează numai pe câte trei luni, nu pot să reclame tablourile.

Toți abonanții noștri, chiar și cei de pe trei luni, pot să-și comande la noi cu prețul redus la o coroană, următoarele serieri de Iosif Vulcan: „De la sate”, nuvele, „Gărgăunii dragostei” și „Măta cu Clopot” comedii, „Nunta lui Pêrjol” (pentru copii), „Prima rochie lungă” monolog.

Oradea-mare 5/18 ianuarie 1902.

Redacția și editura „Familiei”.

Numerul acesta se trimite tuturor abonanților noștri din anul trecut. Rugăm pe aceia cari nu mai voesc să aboneze revista noastră să ne înapoieze numerul acesta.

Proprietar, redactor răspunător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 14/296 b.)

Tuturor amicilor, cunoscuților și spriginito-
rilor mei le poftesc an nou fericit.

Timișoara în 10 ianuarie 1902.

D. Dozsé

Grand Restaurante,
gara Timișoara, Iosefine.